

Forum
van
keizer
Augustus
Toen en Nu

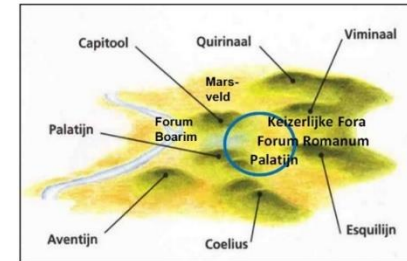

Romeinse Bouwwerken

Bouwwerken op het Forum Romanum en elders in Rome

Romeinse Bouwwerken op het Forum Romanum en elders in Rome

Rome op de zeven heuvels

- 900 Forum Romanum (eenvoudige markt)
- 753 Koninkrijk**
- 753 Hut van Romulus (Palatijn)
- 700 Tempel van Janus (Forum Romanum)
- 700 Tempel van Vesta (Forum Romanum)
- 700 Huis van de Vestaalse Maagden (Forum Romanum)
- 700 Regia, ambtswoning Pontifex Maximus (Forum Romanum)
- 650 Curia Hostilia (Forum Romanum)
- 625 Cloaca Maxima (open riool) (Rome)
- 600 Circus Maximus (paardenrennen) (naast Palatijn)
- 600 Tempel van Jupiter (Capitool)
- 565 Servische Muur (Rome)

509 Republiek

- 497 Tempel van Saturnus (Forum Romanum)
- 495 Tempel van Mercurius (Aventijn)
- 493 Tempel van Ceres (Aventijn)
- 484 Tempel van Castor en Pollux (Forum Romanum)
- 378 Herbouw Servische Muur (Rome)
- 367 Tempel van Concordia (Forum Romanum)
- 344 Tempel van Juno Moneta (Capitool)
- 329 Circus Maximus (tribunes) (naast Palatijn)
- 312 Via Appia / Aqua Appia (Rome)
- 300 Rostra, sprekerspodium (Forum Romanum)
- 294 Tempel van Victoria, Jupiter Stator en Cybele (Palatijn)
- 184 Basiliek Porcia (Forum Romanum)
- 179 Basiliek Aemilia (Forum Romanum)
- 170 Basiliek Sempronia (in 54 Basiliek Julia) (Forum Romanum)
- 150 Tempel van Hercules Invictus (Forum Boarium)
- 150 Tempel van Portunus (Forum Boarium)
- 100 Tempel van Castor en Pollux (Marsveld)
- 78 Tabularium (Staatsarchief) (Capitool)
- 55 Theater van Pompeius (Marsveld)
- 54 Basiliek Julia (Forum Romanum)
- 54 Forum van Caesar/Tempel van Venus Genetrix (Keizerlijke Fora)
- 50 Cloaca Maxima (overdekking riool) (Rome)
- 48 Curia Julia (Forum Romanum)
- 44 Domus Augusti (woning van Augustus) (Palatijn)
- 42 Forum van Augustus/Tempel van Mars Ultor (Keizerlijke Fora)
- 29 Tempel van Caesar (Forum Romanum)
- 28 Tempel van Apollo (Palatijn)

27 Keizerrijk

- 27 Pantheon (door Agrippa) (Marsveld)
- 25 Boog van Augustus (Forum Romanum)

Jaren v. Chr.

Jaren na Chr.

- 14 Paleis van Tiberius (Palatijn)
- 64 Domus Aurea (Nero) (Oostelijk van Forum Romanum)
- 70 Boog van Titus (Forum Romanum)
- 70 Colosseum (Amfitheater van Flavius) (oostelijk naast Forum Romanum)
- 71 Forum van Vespasianus / Tempel van de Vrede (Keizerlijke Fora)
- 80 Tempel van Vespasianus en Titus (Forum Romanum)
- 81 Paleizen Domus Flavia / Domus Augustana (Domitianus) (Palatijn)
- 97 Forum van Nerva / Tempel van Minerva (Keizerlijke Fora)
- 107 Forum en Zuil van Trajanus / Basiliek van Ulpia (Keizerlijke Fora)
- 110 Markten van Trajanus (Keizerlijke Fora)
- 125 Pantheon (herbouw door Hadrianus) (Marveld)
- 135 Tempel van Venus en Roma (Forum Romanum)
- 139 Mausoleum Hadrianus (Engelenburcht / Engelenbrug) (oostelijk van Vaticaan)
- 145 Tempel van Antoninus en Faustina (Forum Romanum)
- 203 Boog van Septimius Severus (Forum Romanum)
- 270 Aureliaanse Muur (Rome)
- 308 Basiliek van Maxentius/Constantijn (Forum Romanum)
- 309 Tempel van Romulus (Forum Romanum)
- 312 Boog van Constantijn (naast Forum Romanum)
- 320 Eerste Sint-Pietersbasiliek (Vaticaan)
- 324 Kathedraal Sint-Jan van Lateranen (1 km oostelijk van Colosseum)
- 324 Kathedraal Sint-Paulus buiten de Muren (3 km zuidelijk van Colosseum)
- 326 Bedevaartsoord De Heilige Trap (tegenover Sint-Jan van Lateranen)
- 476 Einde Romeinse Rijk**
- 608 Zuil van keizer Phocas van Byzantium (Forum Romanum)

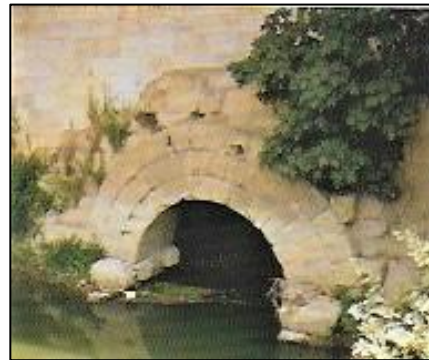
Deze lijst herhalen we aan het einde van de presentatie
Verder in deze presentatie voorbeelden uit deze lijst

Bouwprojecten tijdens het Koninkrijk (zie ook volgende drie sheets)

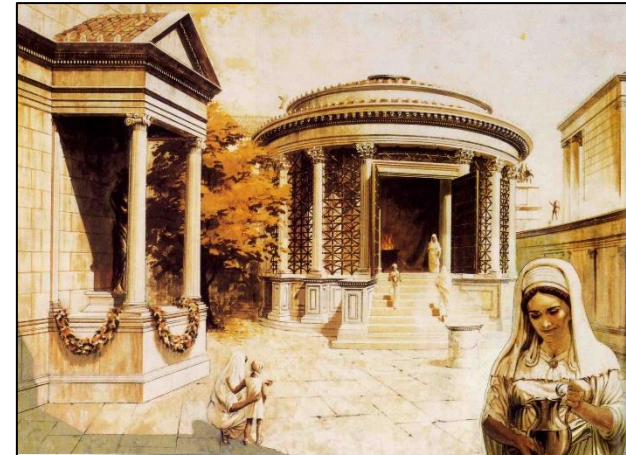
- 900 v. Chr. Eenvoudige markt Forum Romanum
- 700 v. Chr. Tempel van Janus
- Tempel van Vesta
- Regia (ambtswoning Pontifex Maximus)
- Huis Vestaalse Maagden
- 650 v. Chr. Curia Hostilia (gebouw Volksraad)
- 625 v. Chr. Cloaca Maxima (open hoofdriool Rome)
- 620 v. Chr. Ostia, de haven van Rome
- 600 v. Chr. Tempel van Jupiter (Capitool)
- 600 v. Chr. Circus Maximus (paardenrennen)
- 565 v. Chr. Servische Muur

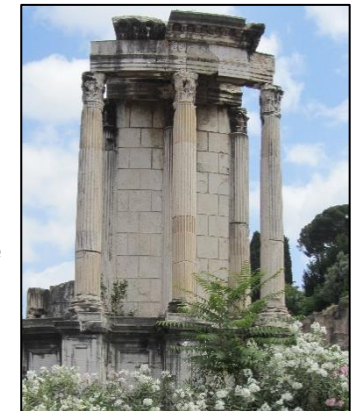
Huidige Curia
Latere herbouw
Hier stond ook Curia Hostilia

Cloaca Maxima
Overkluizing in later stadium

Vestaalse
Maagd

Tempel van Vesta
Rechts de huidige ruïne
(gerestaureerd)

Tempels voor de goden

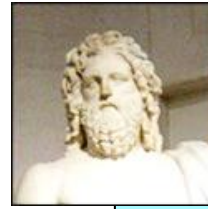
Vanouds dienen de Romeinen vele goden
De eerste tempels zijn die van **Vesta, Jupiter en Juno**

Etruskische goden-drie-eenheid: Jupiter-Juno-Minerva
Jupiter is de oppergod, met vrouw Juno en dochter Minerva
Vesta is de godin van haardvuur, eendracht en veiligheid

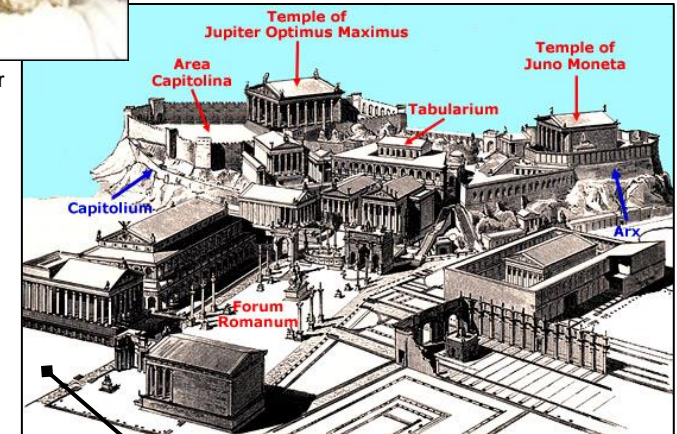
NB - Herkenbare achtergrond van de Bijbelse God, de Almachtige
De Jafetieten vervormen de oorspronkelijke godsdienst van Jafet!

Op het Forum Romanum: **Tempel van Vesta, Huis van de Hogepriester en Huis van de Vestaalse Maagden**
Vestaalse Maagden zijn verantwoordelijk voor het brandend houden van het heilige vuur in de tempel

Hogepriester is de **Pontifex Maximus** (hoogste priester)
Latere koningen en keizers zijn veelal tegelijk hoogste priester

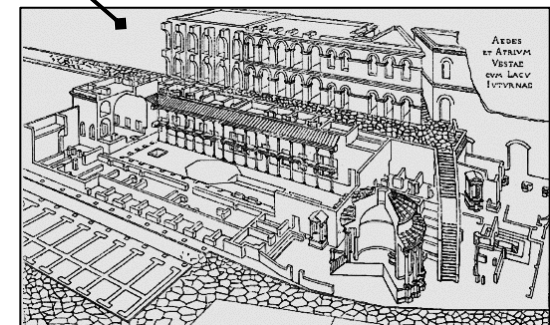

Jupiter

Locatie
links hiervan

De overige gebouwen komen in latere tijden

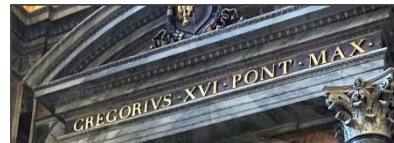

Atrium Vesta, Huis van de Vestaalse Maagden
Rechts beneden de ronde *Tempel van Vesta*

Pontifex Maximus

Pons = Brug Facio = Maker Max = Grootste
Pontifex Maximus = "Opperste bruggenbouwer"
Vanaf 382 (christendom is dan staatsgodsdienst)
draagt alleen de paus deze titel

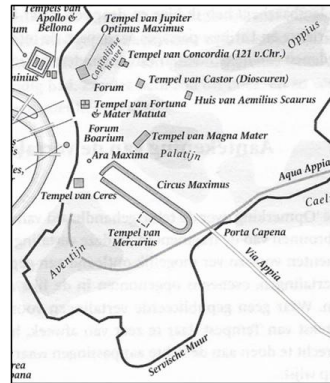
NB - De huidige ruïnes van op het Forum Romanum
komen op latere sheets nog aan de orde

Circus Maximus

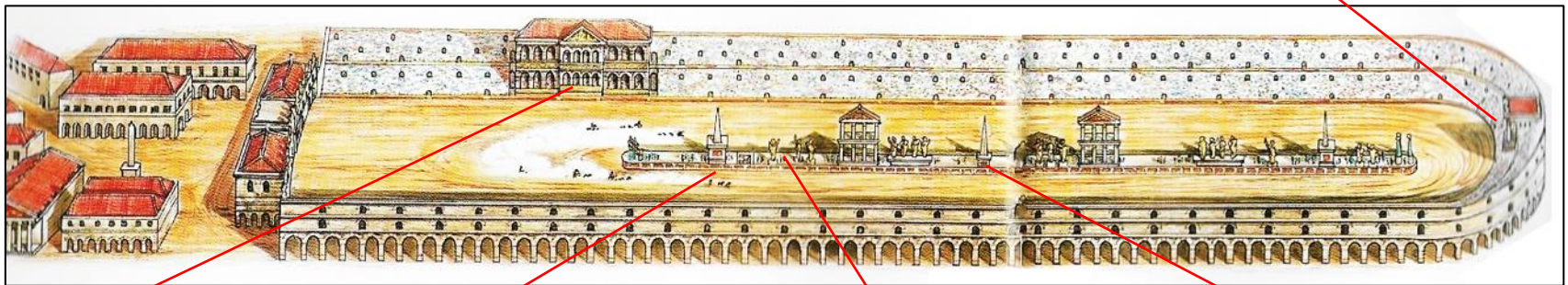
Hippodroom

In de vallei tussen Palatijn en Aventijn
 Op de plaats van de Sabijnse maagdenroof
 Voor de populaire wagenrennen
 Bouw in 600 v. Chr. (nog zonder tribunes)
 Door koning Lucius Tarquilius Priscus
 Uitbreiding met tribunes in 329 v. Chr.
 Plaats voor 300.000 toeschouwers

Situatie

Triomfboog ter ere van keizer Titus
 Ingang via drie poorten

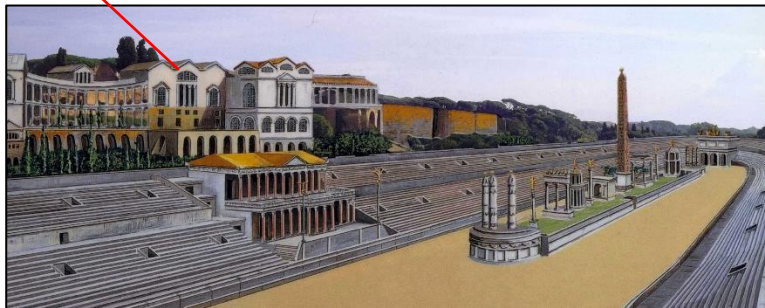
Keizerlijke loge

Egyptisch obelisk (Ramses II)
 Door keizer Constantius II geplaatst
 Nu naast de Sint-Jan van de Lateranen

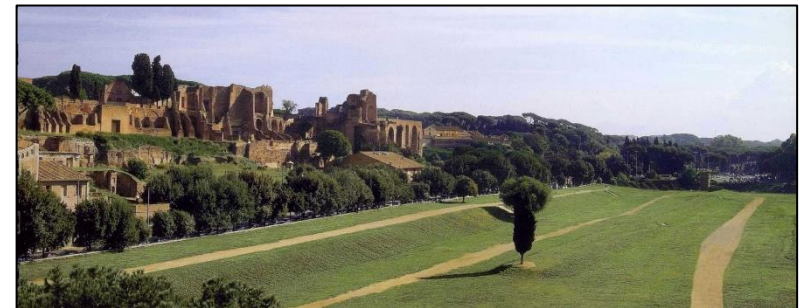
Spina
 (verhoogde afscheiding)

Egyptisch obelisk (Ramses II)
 Door keizer Augustus geplaatst
 Nu op Piazza del Popolo

Keizerlijke paleizen

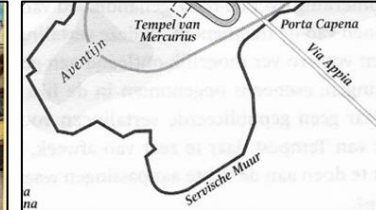
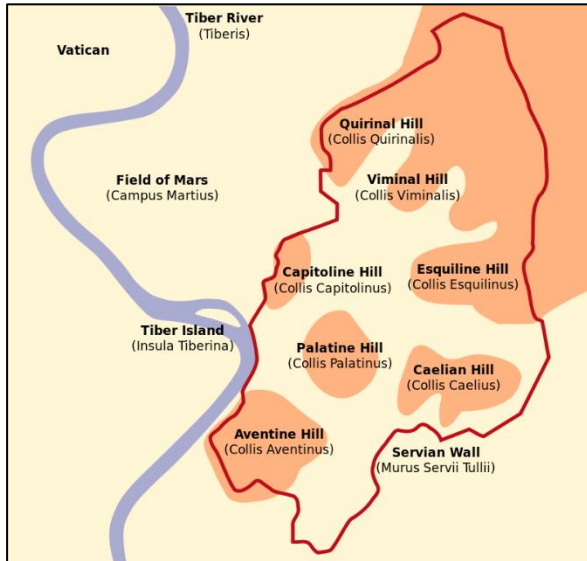
Toen

Nu

Servische Muur

Koning Servius Tullius bouwt in 565 v. Chr. de Servische Muur om zich te beschermen tegen invallende buurvolken

Porta Capena in de Servische Muur
De apostel Paulus komt later hier Rome binnen op de Via Appia

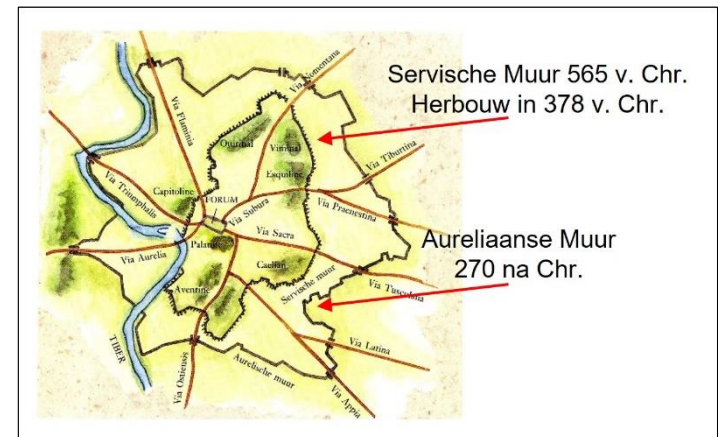
Restant Servische Muur

De Servische Muur rond de zeven heuvels van Rome

In 378 v. Chr. wordt de Servische Muur herbouwd na verwoesting door de Galliërs

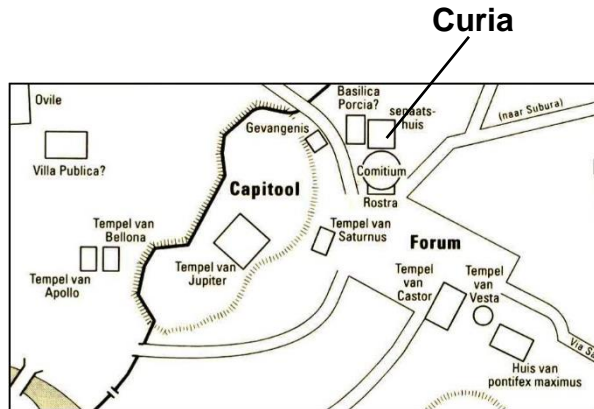
10 m hoog
4 m breed
11 km lang
14 stadspoorten
Bij vlak terrein een gracht
36 meter breed
17 meter diep

In 270 na Chr. wordt de Aureliaanse Muur gebouwd rond het groter geworden Rome

Curia op het Forum Romanum

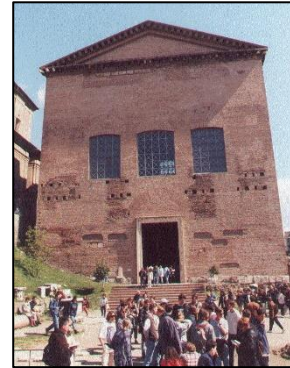
Forum Romanum middelpunt regering

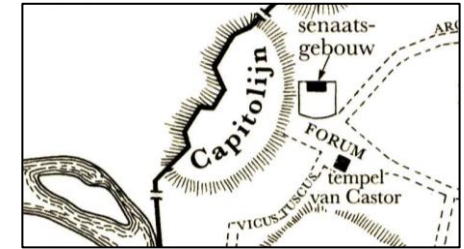
Rostra = Spreekgestoelte voor de consul
Comitium = Plein voor toevoorders

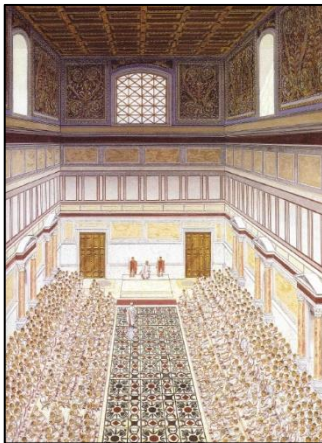
Senator

Curia

Curia op het Forum Romanum
650 v. Chr. Curia Hostilia
80 v. Chr. Curia Julia
Senator heeft zetel levenslang
Senaat functioneert tot 600 na Chr.
Ook nu kent Rome nog senatoren

Senaat vergadert in de Curia

Lictor

Senator

Huidige situatie Forum Romanum

Bouwprojecten tijdens de Republiek (1) 500 - 100 v. Chr.

(zie ook volgende drie sheets)

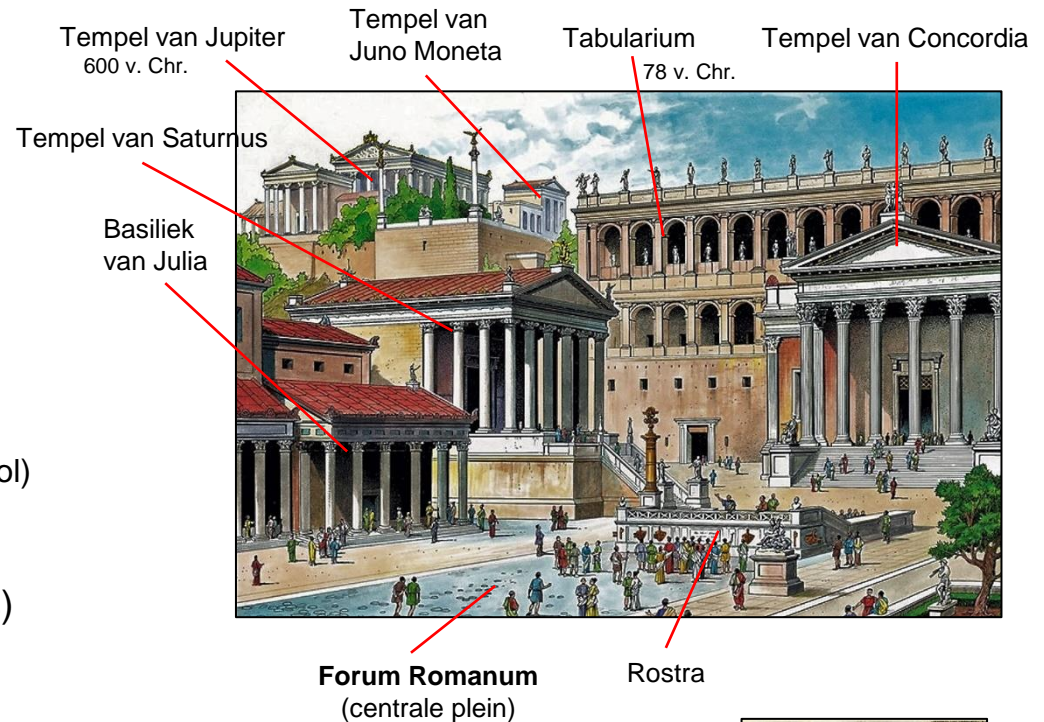
- 497 v. Chr. Tempel van Saturnus
- 495 v. Chr. Tempel van Mercurius (Aventijn)
- 493 v. Chr. Tempel van Ceres (Aventijn)
- 484 v. Chr. Tempel van Castor en Pollux
- 367 v. Chr. Tempel van Concordia
- 344 v. Chr. Tempel van Juno Moneta (Capitool)
- 329 v. Chr. Circus Maximus (tribunes)
- 312 v. Chr. Via Appia en Aqua Appia
- 300 v. Chr. Rostra (sprekerspodium consuls)
- 203 v. Chr. Boog van Septimius Severus
- 179 v. Chr. Basiliek van Aemilia
- 170 v. Chr. Basiliek van Sempronia (later van Julia)
- 150 v. Chr. Tempel van Hercules Invictus (Forum Boarium)
- 150 v. Chr. Tempel van Portunus (Forum Boarium)
- 145 v. Chr. Tempel van Antoninus en Faustina
- 100 v. Chr. Tempel van Castor en Pollux (Marsveld)

Tempel van Portunus

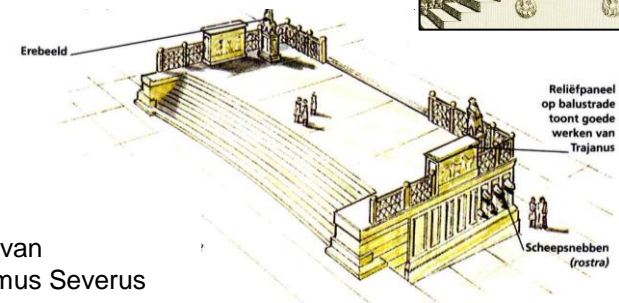
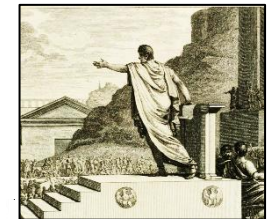

Boog van Septimius Severus

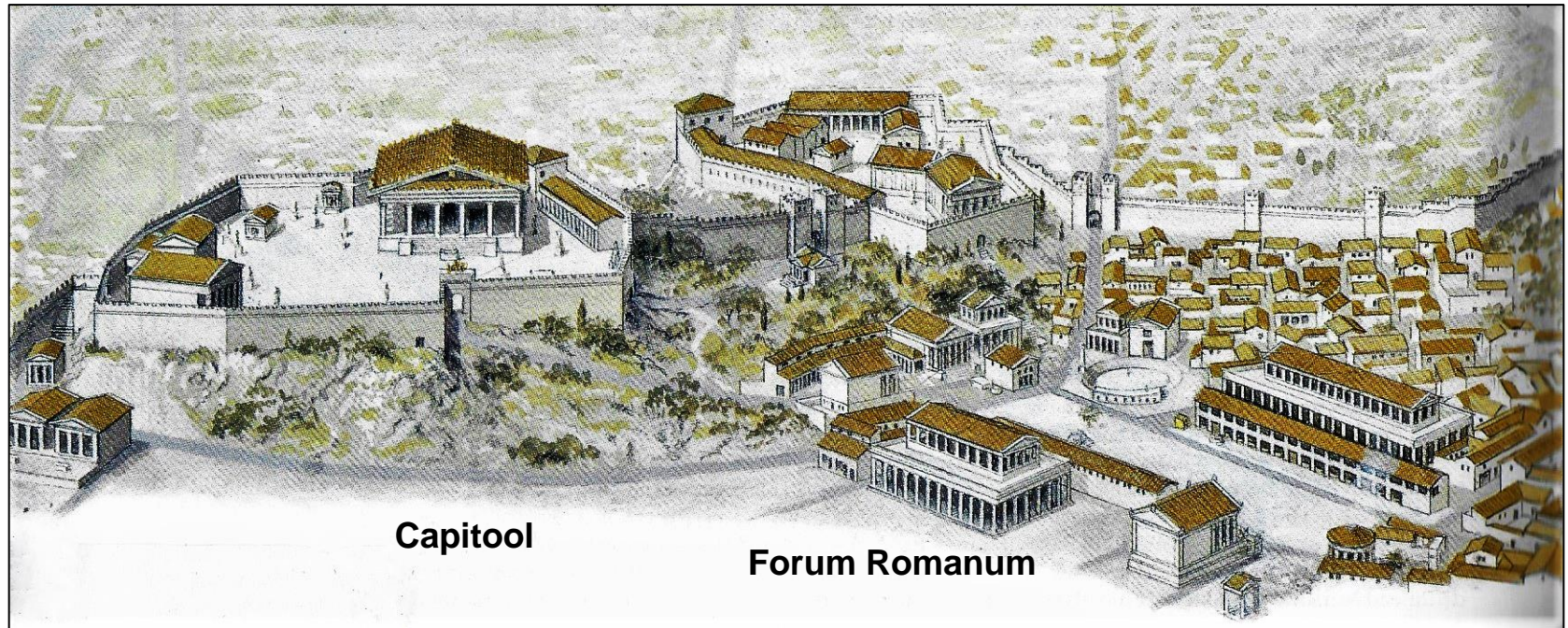

ROSTRA

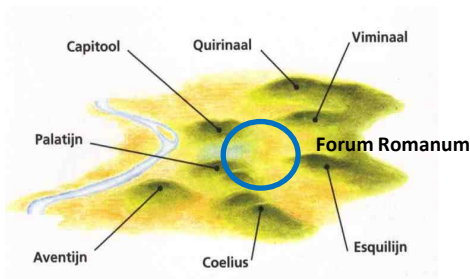
Deze tekening toont het podium voor openbare toespraken op het Forum in de keizertijd.

Bouwwerken Forum Romanum en Capitoool

Forum Romanum en Capitoool omstreeks 100 v. Chr.

Aan de bouwwerken op het Forum Romanum is een afzonderlijke presentatie gewijd Verleden (als op deze sheet) en Heden (de ruïnes, zie volgende sheet)

Forum Romanum
De ruïnes van NU

Via Appia

De Via Appia (in rood)
"Koningin der wegen"

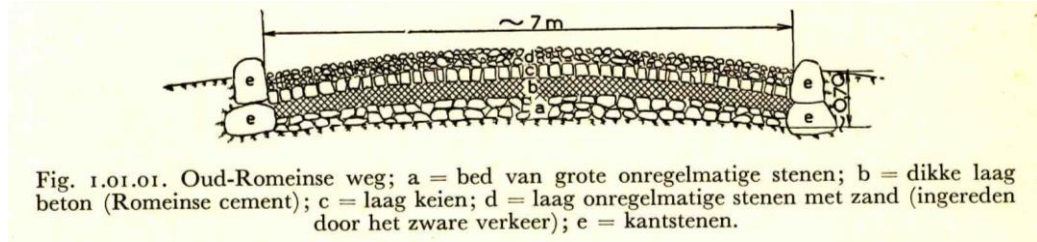

Fig. 1.01.01. Oud-Romeinse weg; a = bed van grote onregelmatige stenen; b = dikke laag beton (Romeinse cement); c = laag keien; d = laag onregelmatige stenen met zand (ingereden door het zware verkeer); e = kantstenen.

Constructie Romeinse wegen

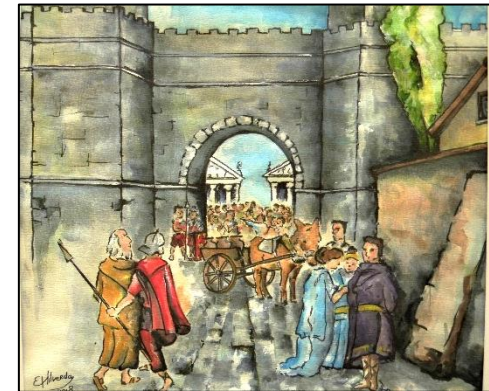
Kasseien

Aangelegd in 312 v. Chr.
Door consul Appius Claudius Caecus
Meest beroemde weg van Rome
Loop van Brindisi naar Rome
Mijlstenen voor afstanden en route
Sneller transport leger en goederen
Loopt door prachtig landschap
Langs de weg vele ruïnes

Overigens leiden vele wegen (Via's) naar Rome ...

Via Appia en resten van de Aqua Appia

Via Appia / Porta Capene met Aqua Appia
in de Servische Muur
De apostel Paulus komt hier Rome binnen

Bouwprojecten tijdens de Republiek (2) 100 - 27 v. Chr.

80 v. Chr. Tempel van Vespasianus en Titus

78 v. Chr. Tabularium (Capitool, staatsarchief)

55 v. Chr. Theater van Pompeius

54 v. Chr. Basiliek van Julia

54 v. Chr. Forum van Caesar met Tempel van Venus Genetrix

50 v. Chr. Cloaca Maxima (overdekking riool)

48 v. Chr. Curia Julia

44 v. Chr. Domus Augusti (woning van Augustus)

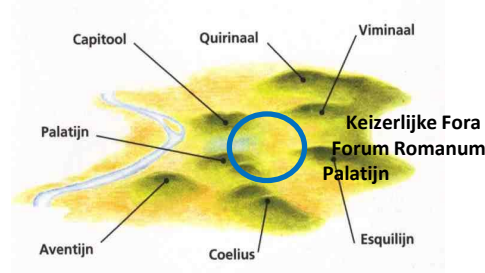
42 v. Chr. Forum van Augustus met Tempel van Mars Ultor

29 v. Chr. Tempel van Caesar

27 v. Chr. Pantheon door generaal Agrippa

25 v. Chr. Boog van Augustus

18 v. Chr. Uitbreiding en verfraaiing haven van Ostia

Het Pantheon
Agrippa / Hadrianus (herbouw)

Tempel van Caesar
op het Forum Romanum

Aan de bouwwerken op het Forum Romanum
en op de Keizerlijke Fora
zijn afzonderlijke presentaties gewijd
Verleden (zoals gebouwd) en Heden (de ruïnes)

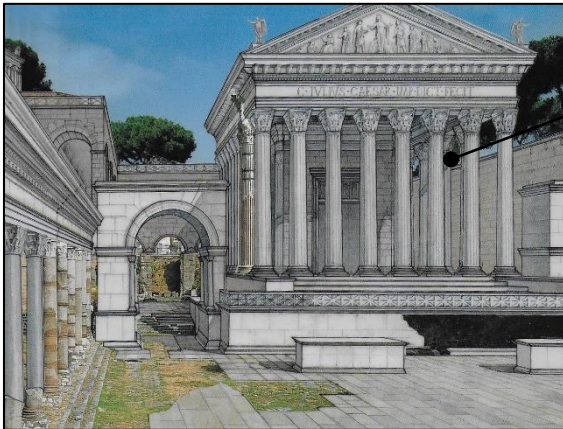
Enkele markante bouwprojecten uit deze periode

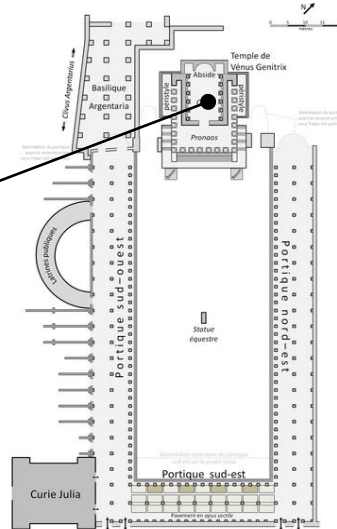
Theater van Pompeius

Basiliek van Julia

Forum (plein) van Caesar en Tempel van Venus Genetrix

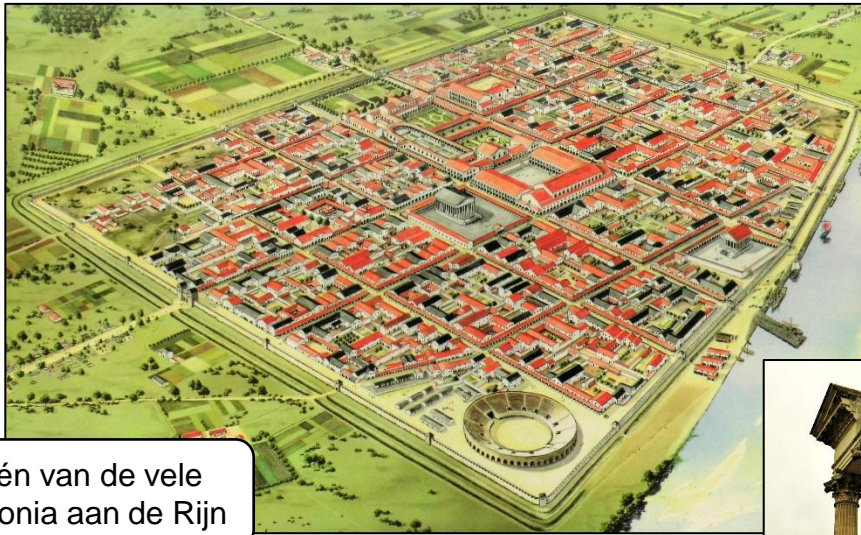
625 v. Chr. Open riool
60 v. Chr. Overkluizing riool
(beide foto's)

Cloaca Maxima Hoofdriool Rome

Romeinse nederzetting Colonia Ulpia Traiana

Gesticht in 98 door Trajanus
bij Xanten (Duitsland)
In de Romeinse provincie
Germania Inferior

Trajanus

Eén van de vele
Colonia aan de Rijn

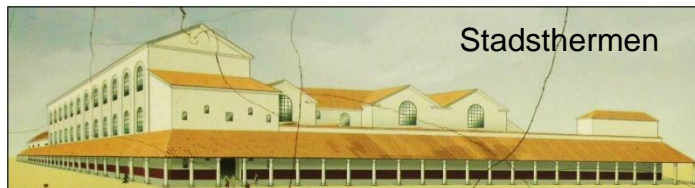
Haventempel

Open en gesloten
waterleiding

Amfitheater

Stadsthermen

Urn

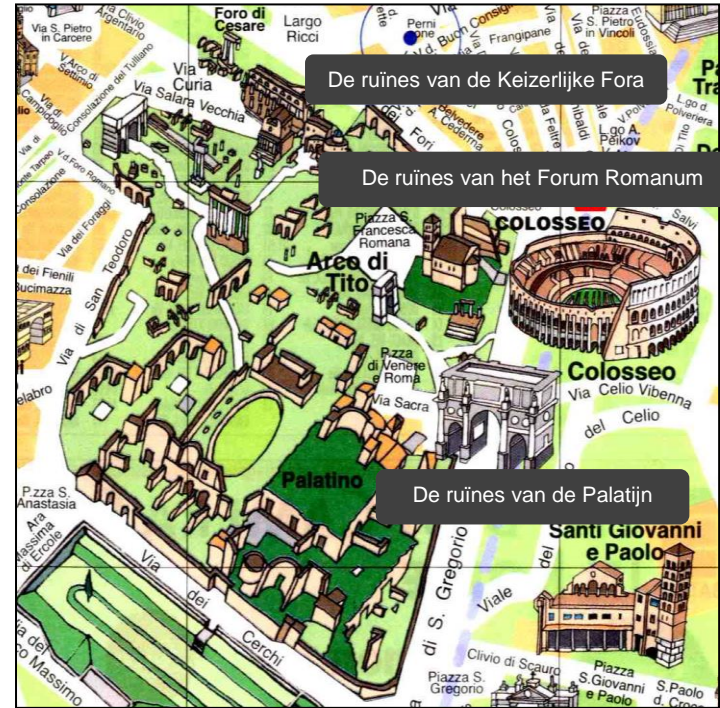
Muntgeld

Bouwprojecten tijdens het Keizerrijk (1)

Eerste twee eeuwen na Chr.

(zie ook volgende twee sheets)

- 64 Domus Aurea van Nero
- 70 Boog van Titus
- 70 Colosseum
- 71 Forum van Vespasianus met Tempel van de Vrede
- 81 Paleizen Domus Flavia en Domus Augustana
- 97 Forum van Nerva met Tempel van Minerva
- 107 Forum en Zuil van Trajanus met Basiliek Ulpia
- 110 Markten van Trajanus (winkels en kantoren)
- 125 Pantheon (herbouw door Hadrianus)
- 126 Villa Adriana bij Tivoli (residentie van Hadrianus)
- 135 Tempel van Venus en Roma
- 139 Mausoleum Hadrianus (Engelenburcht en Engelenbrug)

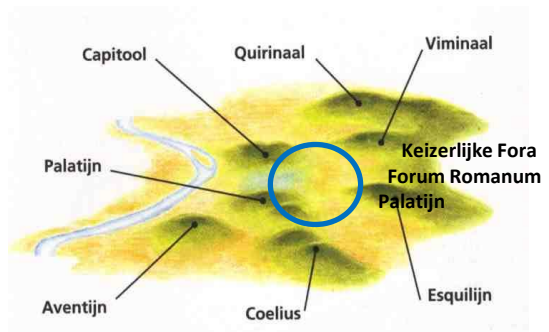

De ruïnes van de Keizerlijke Fora

De ruïnes van het Forum Romanum

De ruïnes van de Palatijn

Overzicht van de ruïnes NU

Aan de bouwwerken op het Forum Romanum, op de Palatijn en op de Keizerlijke Fora zijn afzonderlijke presentaties gewijd Verleden (zoals gebouwd) en Heden (de ruïnes)

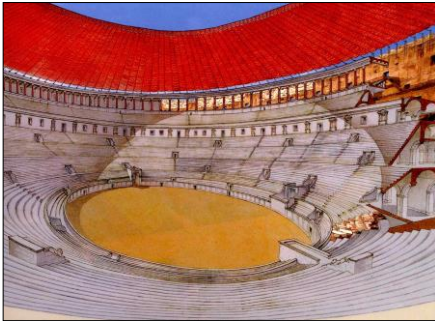
Colosseum met Colossus van Nero

De ruïne van vandaag

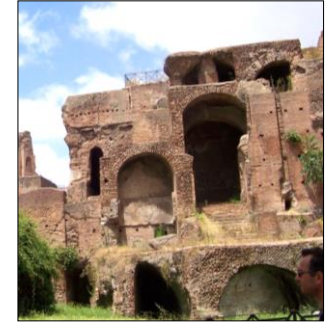
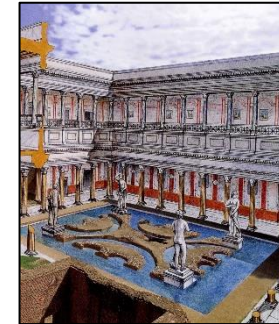
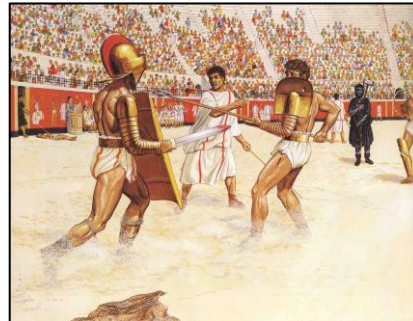

Paleizen complex op de Palatijn
Toen en Nu

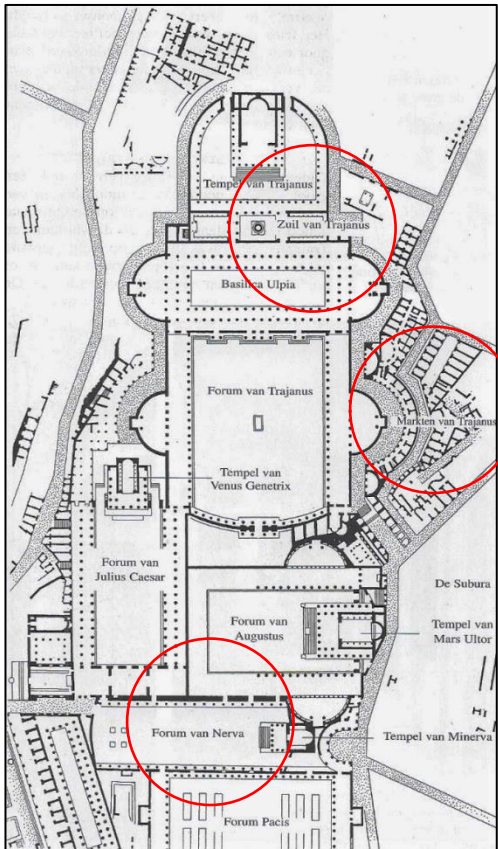
De tribune

De arena met gladiatorenengevecht

Engelenburcht en Engelenbrug
(Voorheen Mausoleum Hadrianus)

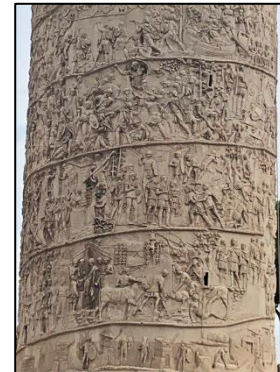

Keizerlijke Fora (Forum = Plein)

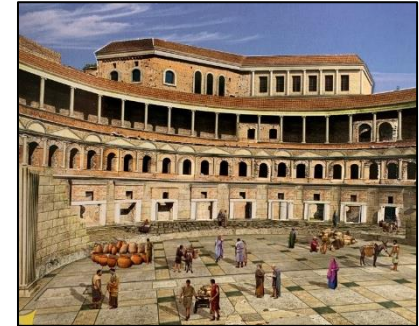
- Forum van Julius Caesar
- Forum van Trajanus
met Basiliek, Zuil en Markten
- Forum van Augustus
- Forum van Nerva
- Forum Pacis

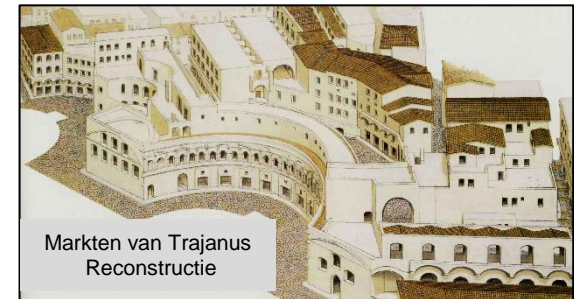
Triomfzuil van Trajanus

Detail reliëf
Overwinning
Dacische
Oorlogen

Markten van Trajanus
(winkels en kantoren)

Markten van Trajanus
Reconstructie

Forum van Nerva
Met Tempel van Minerva
Gebouwd door Domitianus
Ook wel genoemd: Forum Transitorium
(Functie toegangsweg tot het Forum Romanum)

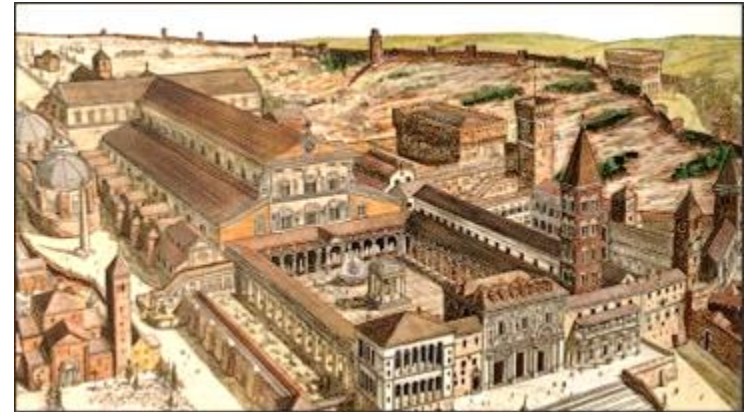
Markten van Trajanus
Ruïnes van nu

Bouwprojecten tijdens het Keizerrijk (2)

Omstreeks 300 na Chr.

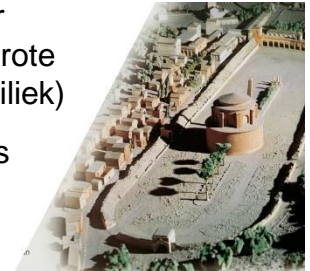
(zie ook volgende twee sheets)

- 270 Aureliaanse Muur
- 308 Basiliek van Maxentius/Constantijn
- 312 Boog van Constantijn
- 320 Eerste Sint-Pietersbasiliek
- 324 Kathedraal Sint-Jan van Lateranen
- 324 Kathedraal Sint-Paulus buiten de Muren
- 326 Heilig Grafkerk in Jeruzalem
- 326 Geboortekerk in Bethlehem
- 326 Bedevaartsoord De Heilige Trap

Eerste Sint-Pieter
van Constantijn de Grote
(Oude Sint-Pietersbasiliek)

Op de plaats van het vroegere Circus
van Nero (wagenrenbaan in 60)
waar de apostel Petrus is gekruisigd
en begraven

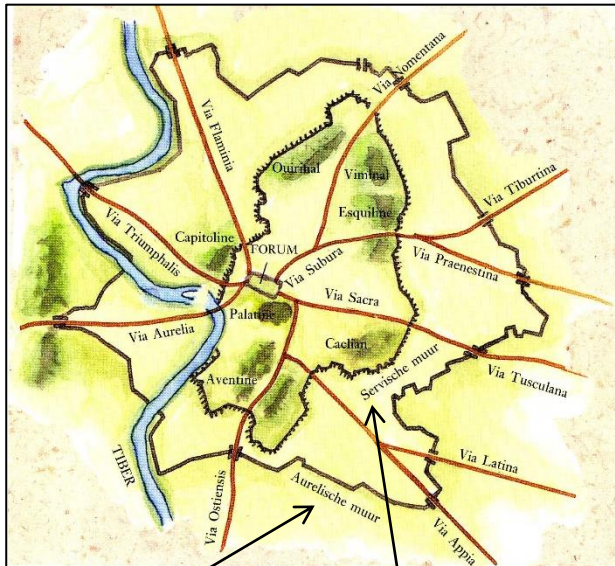
De Heilige Trap (trap van Pilatus)
tegenover de
Sint-Jan van Lateranen

De nieuwe Sint-Pietersbasiliek,
gebouwd tussen 1506 en 1626

Aureliaanse Muur

De stad Rome is inmiddels sterk gegroeid tot ver buiten de Servische Muur
 Rome moet zich beschermen tegen mogelijke invallen van Germaanse stammen
 Keizer **Aurelianus** geeft in 270 opdracht een nieuwe stadsmuur te bouwen
 De muur omringt nagenoeg de toenmalige stad en biedt bescherming tot 1870

Aureliaanse Muur
 Bouw 270 - 280
 6 m hoog
 3,5 m breed
 19 km lang
 383 wachttorens
 18 stadspoorten

Servische Muur
 Bouw 565 v. Chr.
 Herbouw 378 v. Chr.
 10 m hoog
 4 m breed
 11 km lang
 14 stadspoorten

Muur bij de
 Porta Sebastiano
 (Porta Appia)

Muur bij Porta Maggiore met invoeging
 poort en dubbel aquaduct uit 52

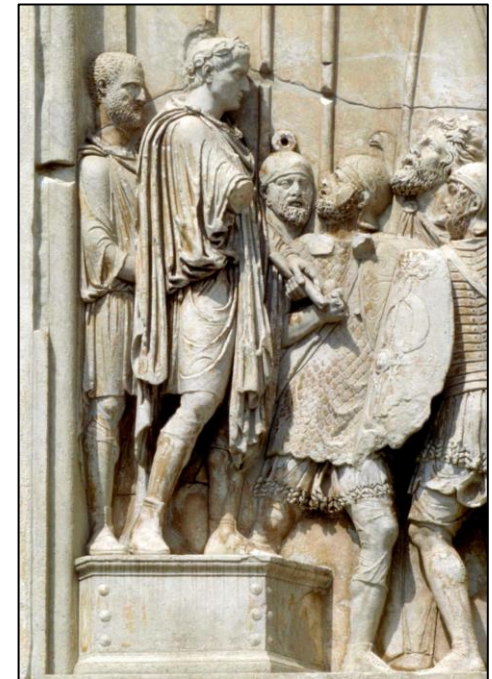

Bres bij Porta Pia in 1870
 In strijd Italiaans leger tegen Kerkelijke Staat

Boog van Constantijn

Aan keizer Caesar Flavius Constantijn, de grootste vrome en gelukkige Augustus hebben Senaat en Volk van Rome, omdat hij door goddelijke inspiratie en zijn grote geest met zijn leger in een rechtvaardige strijd de staat zowel van een tiran als van al zijn aanhangers in één keer heeft bevrijd, deze boog versiert met triomfen gewijd.

Keizer Constantijn spreekt zijn soldaten toe

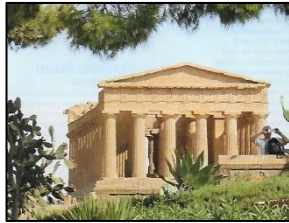
Romeinse Bouwprojecten Algemeen

Per periode zijn in voorgaande sheets bouwwerken genoemd
Het aantal Romeinse bouwwerken is enorm groot
We geven hier een algemene opsomming met enkele voorbeelden

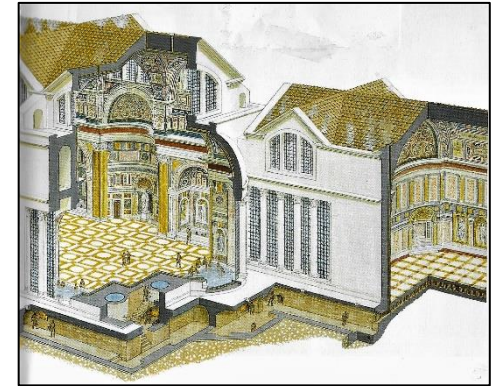
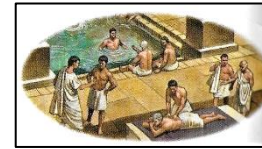
Soorten bouwwerken

- Tempels (veelal na overwinningen)
- Kerken (na begin jaartelling)
- Triomfbogen (herdenking triomftocht)
- Erezuilen (herinnering aan iets of iemand)
- Obelisken (gedenknaald; veelal uit Egypte)
- Thermen (grote badinrichting)
- Theaters (openluchttheaters)
- Porta's (poorten)
- Via's (wegen, bv Via Appia)
- Aquaducten (voor watervoorziening)
- Pontes (bruggen)

Deze soorten bouwwerken
komen voor in heel het
Romeinse Rijk

Tempel

Thermen van Trajanus

Theater in Ostia Antica

Obelisk

Brug over de Tiber

Romeins wagennet

Aquaduct

- 900 Forum Romanum (eenvoudige markt)
- 753 Koninkrijk**
- 753 Hut van Romulus (Palatijn)
- 700 Tempel van Janus (Forum Romanum)
- 700 Tempel van Vesta (Forum Romanum)
- 700 Huis van de Vestaalse Maagden (Forum Romanum)
- 700 Regia, ambtswoning Pontifex Maximus (Forum Romanum)
- 650 Curia Hostilia (Forum Romanum)
- 625 Cloaca Maxima (open riool) (Rome)
- 600 Circus Maximus (paardenrennen) (naast Palatijn)
- 600 Tempel van Jupiter (Capitool)
- 565 Servische Muur (Rome)

509 Republiek

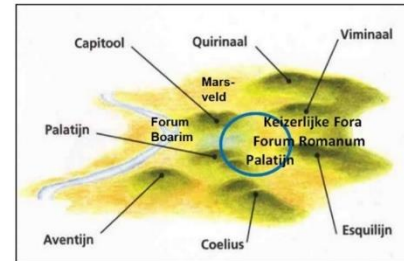
- 497 Tempel van Saturnus (Forum Romanum)
- 495 Tempel van Mercurius (Aventijn)
- 493 Tempel van Ceres (Aventijn)
- 484 Tempel van Castor en Pollux (Forum Romanum)
- 378 Herbouw Servische Muur (Rome)
- 367 Tempel van Concordia (Forum Romanum)
- 344 Tempel van Juno Moneta (Capitool)
- 329 Circus Maximus (tribunes) (naast Palatijn)
- 312 Via Appia / Aqua Appia (Rome)
- 300 Rostra, sprekerspodium (Forum Romanum)
- 294 Tempel van Victoria, Jupiter Stator en Cybele (Palatijn)
- 184 Basiliek Porcia (Forum Romanum)
- 179 Basiliek Aemilia (Forum Romanum)
- 170 Basiliek Sempronia (in 54 Basiliek Julia) (Forum Romanum)
- 150 Tempel van Hercules Invictus (Forum Boarium)
- 150 Tempel van Portunus (Forum Boarium)
- 100 Tempel van Castor en Pollux (Marsveld)
- 78 Tabularium (Staatsarchief) (Capitool)
- 55 Theater van Pompeius (Marsveld)
- 54 Basiliek Julia (Forum Romanum)
- 54 Forum van Caesar/Tempel van Venus Genetrix (Keizerlijke Fora)
- 50 Cloaca Maxima (overdekking riool) (Rome)
- 48 Curia Julia (Forum Romanum)
- 44 Domus Augusti (woning van Augustus) (Palatijn)
- 42 Forum van Augustus/Tempel van Mars Ultor (Keizerlijke Fora)
- 29 Tempel van Caesar (Forum Romanum)
- 28 Tempel van Apollo (Palatijn)

27 Keizerrijk

- 27 Pantheon (door Agrippa) (Marsveld)
- 25 Boog van Augustus (Forum Romanum)

Jaren v. Chr.

**Romeinse Bouwwerken
op het Forum Romanum en elders in Rome**

Rome op de zeven heuvels

Jaren na Chr.

- 14 Paleis van Tiberius (Palatijn)
- 64 Domus Aurea (Nero) (Oostelijk van Forum Romanum)
- 70 Boog van Titus (Forum Romanum)
- 70 Colosseum (Amfitheater van Flavius) (oostelijk naast Forum Romanum)
- 71 Forum van Vespasianus / Tempel van de Vrede (Keizerlijke Fora)
- 80 Tempel van Vespasianus en Titus (Forum Romanum)
- 81 Paleizen Domus Flavia / Domus Augustana (Domitianus) (Palatijn)
- 97 Forum van Nerva / Tempel van Minerva (Keizerlijke Fora)
- 107 Forum en Zuil van Trajanus / Basiliek van Ulpia (Keizerlijke Fora)
- 110 Markten van Trajanus (Keizerlijke Fora)
- 125 Pantheon (herbouw door Hadrianus) (Marsveld)
- 135 Tempel van Venus en Roma (Forum Romanum)
- 139 Mausoleum Hadrianus (Engelenburcht / Engelenbrug) (oostelijk van Vaticaan)
- 145 Tempel van Antoninus en Faustina (Forum Romanum)
- 203 Boog van Septimius Severus (Forum Romanum)
- 270 Aureliaanse Muur (Rome)
- 308 Basiliek van Maxentius/Constantijn (Forum Romanum)
- 309 Tempel van Romulus (Forum Romanum)
- 312 Boog van Constantijn (naast Forum Romanum)
- 320 Eerste Sint-Pietersbasiliek (Vaticaan)
- 324 Kathedraal Sint-Jan van Lateranen (1 km oostelijk van Colosseum)
- 324 Kathedraal Sint-Paulus buiten de Muren (3 km zuidelijk van Colosseum)
- 326 Bedevaartsoord De Heilige Trap (tegenover Sint-Jan van Lateranen)
- 476 Einde Romeinse Rijk**
- 608 Zuil van keizer Phocas van Byzantium (Forum Romanum)

Einde presentatie "Romeinse Bouwwerken"

